

Forfatter: Kidde, Harald

Titel: Udrag fra Jærnet

Citation: Kidde, Harald: "Jærnet", i Kidde, Harald: *Jærnet*, udg. af Knud Bjarne Gjesing ; Thomas Riis , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, isamarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1990, s. 384. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kidde04ny-shoot-idm140608064251392/facsimile.pdf> (tilgået 28. november 2021)

Anvendt udgave: Jærnet

Ophavsret Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen.](#)

Tue, Lull og Sigurd (*Age og Else*), Bent, Helene og direktør Pavels (*De Blinde*), Clemens, Dorete og Adam (*Helten*) og endelig – i *Jærnet* – Steffan, Susanna og Brynte. Inadlertid må man ikke tro, at disse gennemgående kombinationer kun udtrykker en kredsende gentagelsestvang. Kiddes forfatterskab bygger ikke kun på en gentagelse, men også på en udvikling, som uddyber og omformulerer problemstillingerne fra værk til værk. Denne indbyrdes sammenhæng kan endog vise sig derved, at han lader en ny roman udvikle sig af et symbolsk kompleks eller et tema i den foregående. Som i en intens fordybelse lader han det ene værk begynde, hvor det andet slutter. Når *Loven* fra 1908 slutter i en efterårsskov, begynder *Den Anden* fra 1909 ligeså i samme sted. I *De Salige* (1910) opsøger faderen et bordel, da han forstås af sin alt for moralske hustru – og følgelig fødes Clemens Bek, hovedpersonen i den efterfølgende roman *Helten* (1912), netop i et bordel. Et lignende afhængighedsforhold findes mellem *Helten* og *Jærnet*, der skulle komme til at efterfølge den.

I *Helten* udtrykkes afslutningen på Clemens Beks dannelseshistorie, idet han stiger op ad trappen til et fyrtårn, fra hvis top han ser lysene forene de fire farver, der hver for sig symboliserer ét af de fire livsområder, hans udvikling har ført ham igennem: religionen, naturen, poesien og kærligheden.¹⁶ Modsvarende begynder *Jærnets* historie, idet Steffan Choräus af Susanna skubbes ned ad trappen til et tårn og bliver slået til vanfør. Hvor *Helten* slutter – eller rettere lukker sin problemstilling, thi slutningen er lidt overbevisende og fungerer kun på det symbolske niveau –, dér begynder *Jærnet* at bearbejde sit problem. Søger man i *Jærnet* en fortsættelse af Clemens Bek og hans budskab om resignation over for verden, da finder man det snarest i den gale Zegoel (s. 41ff.).

I overensstemmelse med sin afhandlings anæg forstår Villy Sørensen udelukkende Steffans fald fra tårntrappen i psykologiske og seksuelle termer, om end hans tolkning synes at være noget vakkende. Snart hedder det, at »faldet« består i den ufuldbyrdede seksualitet: »Steffans »fald« skyldes altså at pigen stødte ham fra sig» – men straks derefter er det seksualiteten selv, der er »faldet»: »I Steffans tilfælde er der således direkte tale om før og efter faldet; han erindrer selv »hult Barn før Faldet : Tårnets, der levede i harmoni med Susanna før Brynte og det seksuelle dukkede frem.« Hvordan det nu end måtte forholde sig, så er Villy Sørensens analyse trods alt sit skarpsind ikke